

Zemřel profesor MUDr. Zbyněk Píša, CSc.

Česká kardiologická společnost se smutkem přijala zprávu, že nás 19. října 2022 ve věku nedožitých 99 let opustil pan profesor MUDr. Zbyněk Píša, CSc.

Profesor Zbyněk Píša se narodil 3. 2. 1924, promoval na Fakultě lékařství Karlovy univerzity v Praze v roce 1950, deset let pak pracoval v ÚCHOK a IKEM Praha, hlavním profesionálním zaměřením byla nejprve klinická fyziologie, zabýval se experimentálně problematikou infarktu myokardu. V letech 1961–62 absolvoval studijní pobyt na Pneumoconiosis Research Unit ve Walesu u profesora Archie Cochran, zakladatele „evidence based medicine“. Tato stáž mu poskytla nezbytnou metodologii a navedla ho na velmi úspěšnou dráhu epidemiologie, prevence a rozsáhlých klinických studií. Postupně z něj pak vyrostla mimořádná osobnost světové kardiologie, což si dovoluji doložit citací z materiálů University of Minnesota, Heart Attack Prevention, kde byl uveřejněn v roce 2002 rozhovor, který s panem profesorem Píšou vedl Henry Blackburn:

„Zbynek Píša is a clinical physiologist and pioneer cardiovascular disease (CVD) epidemiologist who for years headed Chronic Diseases in the World Health Organization (WHO) European Office in Copenhagen. There he supervised the Myocardial Infarction Registers and later directed the WHO CVD Unit in Geneva from which he coordinated the international MONICA surveillance study“.

Od roku 1964 totiž téměř dvacet let působil ve vysokých funkcích ve WHO nejprve v Kodani a poté v Ženevě. Realizoval jako jeden z hlavních organizátorů řadu významných projektů Světové zdravotnické organizace, nejen v oblasti zřizování koronárních jednotek, akutní péče o pacienty s infarktem myokardu a jejich rychlé rehabilitace, ale v neposlední řadě také prevence (The North Karelia Project). Jak to v epidemiologii bývá, řada těchto programů úspěšně končila až po jeho odchodu z WHO (MONICA Project).

Po návratu do Československa v roce 1983 pracoval opět v IKEM Praha v oblasti preventivní kardiologie až do roku 1994, kdy odešel do důchodu. Při dnešním pohledu na kardiovaskulární problematiku je pozoruhodné, že to byl právě pan profesor Píša, který nejprve realizoval projekt registru akutních infarktů myokardu a na něj pak navázal projektem MONICA. V rozhovoru s Henry Blackburnem v roce 2002 hodnotil vznik projektu MONICA takto:

„MONICA was started by the Conference of '78. The Decline Conference in Bethesda. I am convinced that we could never have started MONICA if we would not have had experience with the myocardial infarction registers. Of course, MONICA was the major contribution of WHO in that it lasted for 10 years and so many people were involved in it. And there were clinicians and they learned the epidemiological methods and they saw how you have to adhere to the protocol, which was agreed and approved, to compare the international data. This means [that] epidemiological thinking in the heads of clinicians became really foremost.“

Když si uvědomíme, že toto všechno tedy začalo s registry infarktu myokardu v 60 letech, je až neuvěřitelné, jakým vizionářem profesor Píša byl. Stal se tak mimořádnou osobností, která skvěle reprezentovala Československo na poli světové kardiologie a jeho práce zanechala trvalou stopu v oblasti preventivní kardiologie. Jeho syn, profesor Pavel Píša, působí 40 let v oblasti klinické a experimentální onkologie na Karolince ve Stockholmu. Sám vyjádřil názor, že pohledem zpátky prostředí a atmosféra někdejšího ÚCHOK v Praze bylo vyjimečné pro mladé, ambiciózní lékaře, kterým dalo nejen vědecké základy, ale i vize přesahující obzory jejich profesionální kariéry. Tímto vychovalo celou řadu předních klinických osobností celosvětového dosahu.

Čest památce velikána naší kardiologie – profesora Zbyňka Píši, CSc.

Za výbor ČKS a celou kardiologickou společnost se loučí

Michael Aschermann